

La Fontaine opnieuw bekeken

J.J.M. Theeuwes

Krekel en Mier werden als eenenige tweeling geboren en zijn dat de rest van hun leven gebleven. Ze hadden beide dezelfde gelukkige jeugd maar gingen desondanks economie studeren in de Randstad, aan dezelfde faculteit. Ze studeerden op dezelfde lentedag af, door hun moeder voor het laatst in hetzelfde pak gestoken. Alleen hun scriptie was verschillend. Mier leverde na dag en nacht zwoegen een gezwollen scriptie van 700 kantjes af. Krekel had met zijn zeven pagina's de allerduinste scriptie ooit ingediend.

Miers scriptie beschreef het bestrijden van de werkloosheid sinds de Griekse oudheid en toonde aan dat het vanaf die tijd al hopeloos was en probeerde zo de zittende regering een hart onder de riem te steken. Krekels scriptie was zuiver theoretisch en bewees op zeer elegante wijze hoe je door steeds een consument toe te voegen aan de economie uiteindelijk een oneindig aantal consumenten kreeg. Hij stelde dat dit belangrijke consequenties had voor het algemeen evenwicht maar verder voor niets anders.

Over Miers scriptie werd door de examencommissie wat lacherig gedaan. Hij had er duidelijk heel veel werk in gestoken en het was vermoedelijk allemaal wel erg relevant, maar ja, het was zo beschrijvend. Men vond Krekel lef hebben om het zo kort te houden. Het zag er indrukwekkend uit met al die Griekse symbolen en een cummetje was terecht.

De zomer

"It is easier to prove theorems than to establish enduring facts", James J. Heckman (Yale)

In de zomer van dat jaar werden ze beide universitair docent in dezelfde vakgroep van dezelfde Randstaduniversiteit, met dezelfde onderwijsopdracht. Mier was nog steeds met het lot van de mensheid begaan en haalde een grote onderzoekopdracht en een dikke buidel geld binnen. Zijn taak was te onderzoeken hoe zijn opdrachtgever het menselijk lot kon verbeteren. Laten we stellen dat Mier zich aan dit onderwerp heeft vertild. Hij is een groot aantal zomers niet op vakantie geweest en draagt nu een bril. Vuile handen kreeg hij van het werken met data. Helemaal schoon zijn ze nooit geworden (de data). Hoe eenvoudig zijn modelletjes ook waren, hoe hard hij ook probeerde,

hij kreeg steeds de verkeerde tekens voor zijn reactiecoëfficiënten. En bij het simuleren stierf het mensenras uit vóór het jaar 2000. Het liep niet echt lekker. Daarom werd het een dik rapport. Het kwam ook niet op tijd klaar en de opdrachtgever was zo boos dat hij het meteen al in de la gooide.

Krekel kon fluitend het bewijs van zijn proefschrift veralgemeniseren van één homogene consument tot twee heterogene door handig gebruik te maken van de stelling dat twee keer oneindig ook oneindig is. Tijdens een studieverblijf aan de Beach University of Hawaii bleek het algemene bewijs voor N consumenten een fluitje van een cent. Een wat langer verblijf aan de Bahama Center for Advanced Studies stelde hem in staat een overzichtsstuk te schrijven over "Infinite consumers in all dimensions". Het liep als een tierelier.

De winter

"The paper that wins tenure is not likely to influence any decision maker. The paper that influences a member of Congress is likely to be dismissed as recreational, not professional, activity by one's academic colleagues", Henry J. Aaron (Brookings)

Krekel publiceerde zijn scriptie over het één-consument geval integraal in een 1-punts tijdschrift. Zijn uitbreiding naar twee heterogene consumenten volgde vrij snel nadien in een 2-punten tijdschrift. Hetzelfde jaar nog werd zijn N-consumenten paper geaccepteerd voor publicatie in een 4-punten tijdschrift met extra grote bladspiegel. Kre-

kel schoot moeiteloos omhoog in de achting van zijn mede-economen. Zijn overzichtsartikel was het onderwerp van een specialisten-workshop in een zeventiende-eeuwse Italiaanse villa. Met een niet al te grote niet door zijn publikaties promoveerde Krekel op een winterse dag met Mier als paranimf en een cummetje als versiering.

Mier kreeg nauwelijks wat gepubliceerd. Eerst was er het embargo van zijn opdrachtgever. Na lang wachten en veel brieven met "I am sorry" en "I am afraid" kon hij eindelijk wat kwijt over het menselijk lot in enige beleidsgerichte publikaties. Iemand in de benoemingscommissie meende naar aanleiding daarvan dat Mier toch goed werk had gedaan. Maar de anderen zeiden dat het technisch niet zoveel voorstelde. Het ging niet verder dan de gewoenste kleinste kwadraten en een logitje in de appendix.

Rond Kerstmis werd Krekel opgebeld dat hij op de eerste plaats stond voor de hoogleraarsbenoeming. Het moest nog wel even langs de zusterfaculteiten maar dat mocht geen probleem geven met zijn publikatielijst.

De moraal

Toen Jean de La Fontaine (Frankrijk) leefde (1621-1695) was er nog gerechtigheid:

*"La cigale, ayant chanté
tout l'été,
se trouva fort depourvue
quand la brise fut venue"*

In 1990 rest ons slechts efficiëntie. Zuiver wetenschappelijk onderzoek is een publiek goed zoals klassiek ballet. De onzichtbare hand van Adam Smith laat de prima ballerina vallen en een vrije markt schiet te kort en investeert te weinig in fundamenteel onderzoek. Economische faculteiten weten van wanten en Eric Hanushek (Rochester) kan dan ook geruststellen dat: *"The tendency to underinvest may be sufficiently offset by publication and promotion incentives within universities"*.

J.J.M. Theeuwes

.1. De citaten komen uit beschouwingen over het onderwerp "Social science research and policy", geschreven door de genoemde auteurs en recentelijk gepubliceerd in de *Journal of Human Resources*, jg. 25, nr. 2, voorjaar 1990.